

Influensarapport

Denna rapport publicerades den 3 oktober 2013 och beskriver vilken övervakning som kommer att bedrivas under säsong 2013/2014 samt hur veckorapporterna kommer att förändras.

Länkarna i rapporten uppdaterades 2014 för att peka på Folkhälsomyndighetens webbplats.

Innehållsförteckning

Start för influensaövervakningen!	2
Övervakningssystem	2
Laboratoriebaserad övervakning	2
Klinisk övervakning	3
Sentinelövervakning	3
Webbsök för influensa - en tidig indikator på utvecklingen	4
Samtal till Sjukvårdsrådgivningen 1177	4
Syndromövervakning	4
Förändringar av influensarapporterna utifrån vårens enkät	5
Missade du SMI-dagen om influensa?	6
Länkar	6

Start för influensaövervakningen!

Vecka 40 går startskottet för övervakningen av influensa. Nästa vecka (vecka 41) kommer laboratorier och sentinelläkare att börja rapportera in data till SMI. Övervakningen pågår sedan till vecka 20 2014.

Övervakningssystem

SMI kommer under säsongen att använda sig av ett antal olika övervakningssystem för att följa influensans spridning över Sverige.

Laboriebaserad övervakning

Influensa A(H1N1)pdm09 är fortsatt anmälningspliktig för laboratorier.

Influensa A(H1N1)pdm09 har varit anmälningspliktig sedan pandemin 2009. Detta innebär att alla laboratorieverifierade fall måste anmälas till smittskyddsläkare och SMI, vilket sker via systemet SmiNet. De fall som diagnosticeras identifieras framförallt inom sjukvårdens rutindiagnostik. Virusets har nu blivit till en vanlig, återkommande säsongsinfluensa.

Socialstyrelsen har skickat en hemställan till regeringen med rekommendationen att utöka laboratorieanmälningsplikten från influensa A(H1N1)pdm09 till att omfatta all influensa. I dagsläget har inget beslut fattats i frågan och anmälningsplikten består därför oförändrad, men kan komma att ändras under säsongen.

Frivillig laborierapportering av annan influensa A och influensa B.

Mikrobiologiska laboratorier kommer varje vecka på frivillig basis att rapportera antalet influensadiagnoser som inte är av typen A(H1N1)pdm09 och som ställts inom ramen för rutindiagnostiken. Samtliga laboratorier subtyper influensa A-fall för att undersöka om patienten är infekterad med A(H1N1)pdm09. De flesta laboratorier genomför dock inte analyser för att fastställa andra subtyper av influensa A närmare än så eller för att linjetypa influensa B-fall. I influensarapporterna kommer vi därför att rapportera influensa A(H1N1)pdm09 skiljt från annan influensa A, och linjetyperna av influensa B kommer att rapporteras tillsammans.

Nytt för laboratorerna i år är att rapporteringen enbart kommer att ske via SmiNet. ([Mer information till laboratorier.](#))

Frivilligrapporteringen och anmälningsplikten genererar tillsammans det som i influensarapporterna kallas *laboratorieverifierade fall*. De fall som diagnosticeras inom sentinelprovtagningen brukar inte räknas in här (se nedan).

Fördjupad viruskaraktärisering

För att SMI ska kunna följa vilka virustyper som cirkulerar skickar de svenska laboratorerna in ett urval influensapositiva prover för sub- och linjetypning. Laboratorerna skickar också in prover för karaktärisering från patienter som är svårt sjuka, har insjuknat trots vaccinering (s.k.

vaccinationsgenombrott) samt från patienter som inte svarar på antiviral behandling. Förutom sub- och linjetypning väljer SMI ut ett representativt antal prover för ytterligare karaktärisering av vaccinelikhet och resistens via analys av virusets arvs massa. Ett antal prover isoleras och skickas till WHO-laboratoriet i Storbritannien för karaktärisering med specifika illersera för vaccinelikhet. Därigenom kan de svenska proverna bidra till valet av stammar som ska ingå i nästa säsong's influensavaccin.

Klinisk övervakning

Behandlande läkare ska anmäla sjukhusvårdade fall.

I Socialstyrelsens hemställan (se ovan) rekommenderas att den kliniska anmälningsplikten för fall med influensa A(H1N1)pdm09 skall utgå. Anmälningsplikten består dock oförändrad till dess att relevanta författningar har ändrats, vilket innebär att sjukhusvårdade patienter med laborieverifierad infektion med influensa A(H1N1)pdm09 tills vidare ska anmälas av behandlande läkare. Därigenom får vi information om riskgruppstillhörighet, vaccinationsstatus och mortalitet.

Intensivvårdade patienter med influensa.

Samarbetet med [Svenska Intensivvårdsregistret](#) kommer att fortsätta även denna säsong. Genom IVA-registret SIRI kommer vi att övervaka förekomsten av patienter som intensivvårdas med en laborieverifierad influensainfektion - oavsett vilken typ eller subtyp som orsakat sjukdomen. Systemet syftar främst till att tidigt kunna identifiera en ökning av antalet intensivvårdade patienter, vilket kan indikera en förändring i influensavirusets förmåga att orsaka svår sjukdom. Med hjälp av den data som samlas in kommer vi också kunna beskriva vilka åldersgrupper som blir svårt sjuka och vilka influensavirus som orsakar sjukdomen. Detta blir ett komplement till den kliniska anmälningsplikten som enbart omfattar fall av influensa A(H1N1)pdm09. Systemet visar också belastningen på intensivvården.

Sentinelövervakning

Sentinel kommer från engelskans sentinel som betyder spejare. Sentinelrapportering utgör ena benet och består av ett hundratal frivilliga öppenvårdsläkare som varje vecka rapporterar hur många patienter med *influensaliknande sjukdom (ILS)* som besökte mottagningen föregående vecka. Detta ger en indikation på trycket på öppenvården. Man kan däremot inte säga hur mycket som beror på influensa, eftersom rapporteringen baseras på symtom och inte laboriediagnos.

Det andra benet utgörs av sentinelprovtagning, där öppenvårdsläkare och kliniker skickar in näsprover från patienter med misstänkt influensa till SMI för analys. Härigenom kan vi fastställa hur stor andel av personerna med influensaliknande sjukdom som faktiskt har influensa. Dessutom subtypas (influensa A) och linjetypas (influensa B) positiva prover, för att övervaka vilka influensastammar som cirkulerar i samhället. ([Mer information om sentinelövervakningen.](#))

Vi söker fler sentinelläkare! [Anmäl dig till sentinelövervakningen här](#). Var ni med förra året? Anmäl er igen, så att vi får uppdaterade patientunderlag och kontaktuppgifter!

Webbsök för influensa - en tidig indikator på utvecklingen

Då influensa för det stora flertalet ger symptom som inte kräver sjukhusvård, är det viktigt att kunna mäta sjukligheten hos dem som inte uppsöker läkare. Varje vecka får SMI uppgifter om antalet sökningar gjorda på influensa och influensasymptom på Vårdguidens webbplats. Dessa matas in i en statistisk modell som uppskattar andelen personer i befolkningen med influensaliknande sjukdom, vilket är ett av SMI:s traditionella influensamått. Erfarenhet från tidigare säsonger visar att modellens uppskattningar följer den traditionella övervakningen väl, och att den ger en tidig indikation på omfattningen av influensaspridningen.

[Sidan om Webbsök](#) publiceras varje måndag, året runt, och utgör därmed ett komplement till dessa influensarapporter som publiceras på torsdagar.

Samtal till Sjukvårdsrådgivningen 1177

Varje vecka analyseras statistik över de telefonsamtal om influensarelaterade symptom som inkommit till landstingens telefonrådgivningstjänst 1177 Sjukvårdsrådgivningen. Statistiken baseras på de kontaktorsaker som sjuksköterskorna på de olika Sjukvårdsrådgivningarna registrerat. Om en person beskriver flera symptom registreras det viktigaste symptomet som kontaktorsak. Endast en kontaktorsak till samtalet kan anges. Feber och hosta bland barn och vuxna kan relateras till influensa och kommer att visas i influensarapporten varje vecka.

Syndromövervakning

Varje år drabbas många av mer eller mindre svår influensa. För att kunna förutsäga och hantera en epidemi på bästa sätt behöver sjukvården och samhället snabbt få signaler om hur stor spridningen är. Eftersom de flesta som blir sjuka i influensa inte behöver söka läkare är det svårt att veta hur många i befolkningen som är sjuka. Därför har SMI även övervakat influensan genom olika projekt, som Sjukrapport och Influensakoll. Under hösten kommer ett nytt system startas upp som bygger på erfarenheterna från Sjukrapport och Influensakoll.

Förändringar av influensarapporterna utifrån vårens enkät

SMI vill rikta ett stort tack till alla läsare av influensarapporterna som tog sig tid att svara på enkäten om influensarapporterna i våras. Vi har gjort om influensarapporterna utifrån era svar och riktlinjerna för den nya webbplats som följer av ombildningen av Smittskyddsinstitutet, Folkhälsoinstitutet och delar av Socialstyrelsen vid årsskiftet 2013/2014. Några av förändringarna beskrivs nedan.

Innehåll

Det största intresset bland läsarna var trender och lägesutveckling, framförallt gällande Sverige men även Skandinavien. Vi ska göra vårt bästa för att tydligare kommunicera läget och förväntad utveckling samt rapportera om läget i våra grannländer. Många efterfrågade information på lokal nivå och vi har därför tagit fram fler tabeller som redovisar data per län.

Mer tabeller och diagram synliga - och tydligare

Majoriteten av de som svarade på enkäten, omkring 80%, ville hellre se tabeller och diagram direkt i webbsidan än som länkar eller PDF-filer. Ombildningen kräver dock att hela rapporten publiceras som en PDF-fil. Vi har därför ändrat influensarapporterna, så att hela rapporterna publiceras som en PDF, men att samtliga tabeller och diagram visas direkt i den.

Flera enkättagare påpekade att tabeller och figurer kunde vara svåra att förstå och att formateringen kunde harmoniseras. Detta är också något vi har tagit till oss och försökt att förbättra. Bland annat har användningen av färger setts över så att rött, grått och svart används i samtliga säsongsdigram, medan blått och lila används i de diagram som visar olika influensavirus. Första smakprovet kommer nästa vecka!

Rapporteringsfrekvens och rapporter tidigare under veckan

Något som flera önskade var en högre rapporteringsfrekvens (två gånger i veckan) eller publicering tidigare under veckan. Det är tyvärr inte möjligt, eftersom data kommer in till SMI i början av veckan och därefter måste sammanställas och analyseras innan en rapport kan publiceras. Webbsök kan däremot vara ett bra verktyg för den nyhetshungrige, eftersom den uppdateras redan på måndagar och är en bra indikator på hur läget såg ut under föregående vecka. Till Webbsök.

Färre klick för att nå rapporterna

SMI:s nyhetsbrev kommer från och med denna säsong att innehålla en direktlänk till den senaste influensarapporten. Det går inte att prenumerera specifikt på influensarapporterna, men genom att prenumerera på SMI:s nyhetsbrev når du influensarapporterna på ett klick. Du kan också skapa ett bokmärke till den senaste influensarapporten i din webbläsare genom att klicka på denna länk och sedan spara bokmärket som vanligt.

Missade du SMI-dagen om influensa?

Alla presentationer från gårdagens SMI-dag om influensa finns att ladda ner här: [SMI-dag om influensa 2 oktober 2013](#). Dagen bestod av fem sessioner som omfattade influensaövervakning, prevention, epidemiologi och virologi, diagnostik och nya hot.

Länkar

[SMI:s sjukdomsinformation om influensa](#)

[SMI:s sjukdomsinformation om influensa A\(H1N1\)pdm09](#)

[SMI:s information om influensavacciner](#)

[ECDC:s influensarapport](#) (publiceras varje vecka)

[WHO:s influensarapport](#) (publiceras varannan vecka)

[WHO/EURO:s influensarapport](#) (publiceras varje vecka, fredagar)